

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

08 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Burduh și Galina Stratulat,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în oficiul Nord al Procuraturii Anticorupție Pripa Ion, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 martie 2020, în cauza penală, în privința lui

Banahovschi Mihail XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 16.11.2018 până la 19.12.2019;

Instanța de apel de la 24.01.2020 până la 11.03.2020;

Instanța de recurs de la 22.06.2020 până la 08.12.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 19 decembrie 2019, s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Banahovschi Mihail, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 329 alin. (1) Cod penal, în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de Primăria mun. XXXXX a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

În temeiul art. 396 alin. (4) Cod de procedură penală, măsura de constrângere sub forma sechestrului aplicat prin încheierea instanței din data de 27 decembrie 2018, asupra terenurilor repartizate în proprietatea persoanelor fizice (recunoscute în calitate de părți civilmente responsabile în cauza penală de învinuire a lui Banahovschi Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal) și anume: XXXXX sentinței s-a dispus de a fi revocată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Banahovschi Mihail deținând funcția de secretar al Consiliului municipal XXXXX, numit în funcția respectivă prin decizia Consiliului municipal XXXXX, din data de 07.07.1999, în perioada anilor 2004 - 2007, îndeplinind necorespunzător obligațiile de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față de ele, ignorând prevederile Legii nr.123-XV din 18.03.2003 privind administrația publică locală și anume art.24 al.(2) care prevede că, în cazul în care consideră că decizia consiliului este ilegală, secretarul este în drept

să nu o contrasemneze și să solicite consiliului reexaminarea ei, art.24 al.(3) care prevede că, secretarul va remite decizia consiliului local către primarul și direcția teritorială control administrativ a Ministerului Administrației Publice Locale în cel mult 5 zile după data semnării, art. 44 alin. (1) lit. c) care prevede că, avizează proiectele de decizii ale consiliului local, asumându-și răspunderea pentru legalitatea acestora, contrasemnează deciziile, art. 44 alin. (1) lit. g) care prevede că, dacă legea nu prevede altfel, comunică și înaintează, în termen de 5 zile, autorităților și persoanelor interesate actele emise de consiliul local sau de primar, prevederile Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, și anume art.20 al.(2) care prevede că, în cazul în care secretarul consiliului consideră că decizia consiliului este ilegală, el este în drept să nu o contrasemneze și să solicite consiliului reexaminarea acestei decizii, art.20 al.(3) care prevede că, secretarul consiliului va remite decizia consiliului local primarului și, în cazurile prevăzute de lege, oficiului teritorial al Cancelariei de Stat în cel mult 5 zile după data semnării, art.39 al.(1) lit. c) care prevede că, avizează proiectele de decizii ale consiliului local și contrasemnează deciziile, art. 39 alin. (1) lit. g) care prevede că, comunică și remite, în termen de 5 zile, dacă legea nu prevede altfel, autorităților și persoanelor interesate actele emise de consiliul local sau de primar, în lipsa de control a semnat deciziile Consiliului orășenesc XXXXX, nu a solicitat reexaminarea lor și nu a transmis în adresa Direcției Teritoriale Control Administrativ XXXXX procesele-verbale a ședințelor Consiliului, astfel fiind ilegal atribuite în proprietate privată terenuri de pământ următoarelor persoane fizice, care nu au avut viză de reședință în orașul XXXXX și anume: lui Melnic Lilia prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 26/1-56 din 08.11.2005, Bordeianu Ion prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 26/1-27 din 08.11.2005, Gonța Iulia prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 26/1-30 din 08.11.2005, Bordeianu Svetlan prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 28/4-17 din 10.01.2006, Balan Liliana prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.33/1-26 din 08.08.2006, Șipitco Andrei prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 36/1-50 din 30.01.2007, terenuri în valoare de 302 809, 47 lei, care deja dispuneau în proprietate de bun imobil locativ și anume: lui Gorobeț Vladimir prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 15 din 05.08.2004, Dudnic Iurie prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 21/3-9 din 20.01.2005, Galușca Liubovi prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 22/3-27 din 31.03.2005, Casianovici Ala prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 23/1-21 din 02.06.2005, Bodiș Leonid prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 28/4-25 din 10.01.2006, Curteanu Vasile prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 28/4-24 din 10.01.2006, Cojocari Adrian prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 29/1-52 din 17.03.2006, Rusu Mariana prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 34/3-50 din 08.11.2006, Litra Ruslan prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 35/1-

6 din 20.12.2006, Litra Ana prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 36/1-59 din 30.01.2007, Babii Vasile prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 37/2-10 din 03.04.2007, terenuri în valoare de 260 383, 61 lei, care erau căsătorite la acel moment (celibatare) și anume: lui Banani Vitalie prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 22/3-19 din 31.03.2005, Voina Natalia prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 23/2-26 din 02.06.2005, Scutaru Vitalie prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 23/2-24 din 02.06.2005, Scutaru Victor prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 23/2-23 din 02.06.2005, Scutaru Anatolie prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 23/2-21 din 02.06.2005, Cazac Ludmila prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.24/1-13 din 18.07.2005, Cazacu Daniela prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.26/1-48 din 08.11.2005, Buga Diana prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 26/1-57 din 08.11.2005, Chișca Veaceslav prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 29/1-57 din 17.03.2006, Tiuliuliuc Alina prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.29/1-50 din 17.03.2006, Popa Vădim Oleg prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.29/1-7 din 17.03.2006, Iacuboi Alexandru prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.29/1-40 din 17.03.2006, Ganea Gheorghe prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX 26/1-10 din 08.11.2006, Leniuc Anatoli prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 37/2-109 din 03.04.2007, Mămăligă Carolina prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 37/2-46 din 03.04.2007, Melnic Lidia prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 37/2-105 din 03.04.2007, Voleac Vitalie prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 37/2-48 din 03.04.2007, terenuri în valoare de 564 709, 96 lei, care nu fac parte din familia nou formate și anume: lui Volchivschi Areta prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 21/3-7 din 20.01.2005, Jidacevschi Valentin prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr. 23/2-17 din 02.06.2005, Țămă Alexandra prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.23/2-19 din 02.06.2005, Scutaru Dan prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.23/2-22 din 02.06.2005, Stelea Veaceslav prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.31/3-25 din 03.05.2006, Manziuc Igor prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.37/2-30 din 03.04.2007, Corotoi Ion prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.37/2-52 din 03.04.2007, în valoare de 162 160, 40 lei, cărora le-au fost atribuite terenuri cu suprafața mai mare decât limita stabilită de 0,07 ha pentru orașe și anume lui Cucuto Ion prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.21/3-18 din 20.01.2005, Caminscaia Nina prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.24/1-12 din 18.07.2005, Chișca Tudor prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.26/5-21 din 08.11.2005, Nevranschi Iurie prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.26/1-31 din 08.11.2005, Ivasiuc Leonid prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.28/4-38 din 10.01.2006, Colibnic Tudor prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.29/1-44 din 17.03.2006, Usturoi Vasile prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.29/1-20 din 17.03.2006, Scutaru Ecaterina prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.34/3-51 din

08.11.2006, Șveț Liliaprin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.34/1-7 din 08.11.2006, Prozor Anatolie prin decizia Consiliului orășenesc XXXXX nr.34/3-52 din 08.11.2006, în valoare de 91 501, 67 lei, cauzând astfel Primăriei mun. XXXXX daune materiale în proporții deosebit de mari în sumă de 1 290 063,44 lei (f.d.75-76 verso vol. XIII).

3. Împotriva sentinței în termen a declarat apel procurorul care a contestat sentința instanței de fond din motivul ilegalității doar în partea ce ține de nesoluționarea acțiunii civile și revocarea măsurii de constrângere sub formă de sechestru, aplicat prin încheierea instanței din 27.12.2018.

În motivarea apelului a indicat că, instanța de judecată concomitent cu admiterea în principiu a acțiunii civile, în corespundere cu prevederile art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, urma a menține în continuare sechestrul aplicat prin încheierea instanței din data de 27 decembrie 2018, asupra terenurilor repartizate în proprietatea persoanelor fizice recunoscute în calitate de părți civilmente responsabile în cauza penală investigată, or, revocarea sechestrului aplicat ar crea posibilitatea părților civilmente responsabile înstrăinarea terenurilor și imposibilitatea părții civile de a-și recupera prejudicial cauzat prin infracțiune.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 martie 2020, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a conchis că, instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Banahovschi Mihail și a făcut o încadrare juridică justă a acțiunilor acestuia în baza art. 329 alin. (1) Cod penal. Instanța de fond a făcut o analiză amplă a probelor cercetate, iar concluziile făcute de instanța de fond privind vinovăția inculpatului Banahovschi Mihail rezultă din probele administrate, cărora le-a fost dată o apreciere legală sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Referitor la latura contestată de procuror, instanța de apel a conchis că instanța de fond prin soluția adoptată a admis în principiu acțiunea civilă intentată de către Primăria or. XXXXX, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă, astfel întemeiat a dispus la devenirea irevocabilă a sentinței revocarea măsurii de constrângere sub forma sechestrului aplicat prin încheierea instanței din data de 27 decembrie 2018 asupra terenurilor repartizate în proprietatea persoanelor fizice recunoscute în calitate de părți civilmente responsabile în cauza penală de învinuire a lui Banahovschi Mihail.

S-a stabilit, că prin încheierea Judecătoriai Edineț, sediul Central din data de 27.12.2018 s-a dispus aplicarea sechestrului asupra terenurilor repartizate în proprietatea persoanelor fizice recunoscute în calitate de părți civilmente responsabile în cauza penală de învinuire a lui Banahovschi Mihail.

La fel s-a constatat, că reprezentantul părții vătămate și civile, la judecarea cauzei în instanța de fond a invocat doar verbal existența pretențiilor de ordin material față de părțile civilmente responsabile recunoscute pe cauză. Acțiune civilă în ordinea prevăzută de art. 221 Cod de procedură penală n-a fost intentată până la judecarea cauzei în fond, deși fapta infracțională a fost săvârșită în perioada anilor 2004-2007, instanța de fond just a concluzionat și a admis în principiu acțiunea civilă intentată de către Primăria or. XXXXX, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Astfel, având în vedere că din 2004 și până la moment n-a fost intentată acțiune civilă, deciziile Consiliului orașenesc XXXXX de atribuire în proprietate privată a terenurilor de pământ persoanelor fi care figurează pe cauză nu au fost contestate și nu au fost anulate, judecarea cauzei în fond s-a finisat, nu se cunoaște faptul dacă și pe viitor vor fi intentate careva acțiuni civile, instanța de fond, conducându-se de prevederile art. 396 alin. (4) Cod de procedură penală, care expres prevede, că dispozitivul sentinței de achitare sau de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă: 4) dispoziția de revocare a măsurilor de asigurare a acțiunii civile și a eventualei confiscări speciale, dacă astfel de măsuri au fost luate, a concluzionat corect referitor la revocarea măsurii de constrângerea sub formă de sechestrul asupra terenurilor, aplicat prin încheierea instanței din 27.12.2018.

În baza celor expuse, instanța de apel a constatat că apelul declarat de procuror urmează a fi respins ca fiind nefondat, iar sentința instanței de fond ca fiind întemeiată, bazată pe o apreciere amplă a probelor administrate, urmează a fi menținută fără modificări.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceiași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea celor solicitate procurorul indică aceleași argumente ca și în cererea de apel, menționând că instanța de apel odată cu admiterea în principiu a acțiunii civile urma să mențină sechestrul aplicat. Or, în corespundere cu prevederile art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, urma a menține în continuare sechestrul aplicat prin încheierea instanței din data de 27 decembrie 2018, asupra terenurilor repartizate în proprietatea persoanelor fizice recunoscute în calitate de părți civilmente responsabile în cauza penală investigată, or, revocarea sechestrului aplicat ar crea

posibilitatea părților civilmente responsabile înstrăinarea terenurilor și imposibilitatea părții civile de a-și recupera prejudicial cauzat prin infracțiune.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că, recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, la judecarea apelului, instanța de apel are obligația de a verifica hotărârea atacată din punct de vedere al temeiniciei și legalității acesteia, având în vedere circumstanțele faptice ale cauzei bazate pe probele examinate de prima instanță, pe materialele dosarului și, în dependență de aceste date, să aprecieze legalitatea concluziilor de vinovăție ori nevinovăție trase de prima instanță, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În acest context, Colegiul penal lărgit reținând prevederile art. 100 alin. (4) și art. 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă că verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor acumulate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor, care poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal. La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit conchide că, la examinarea cauzei, instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul cărora rezultă că, nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit atrage atenția asupra faptului că, instanța de judecată în partea acțiunii civile nu a ținut cont de prevederile legale naționale, și anume, *„Judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competență căreia este cauza penală”* (a se vedea art. 225 Cod de procedură penală).

Mai mult, aceleași dispoziții indică că, odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, instanța de judecată eronat a decis ca acțiunea civilă înaintată de Primăria mun. XXXXX să fie admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă, or, prin sentința emisă, menținută și de către instanța de apel, instanța a evaluat cuantumului despăgubirilor materiale, ceea ce denotă că ultima urma să soluționeze respectiva acțiune civilă (*a se vedea art. 219 Cod de procedură penală*).

Or, la constatarea faptei, instanța de apel stabilește prejudiciul cauzat de 1 290 063,44 lei, prin care a indicat că „(...) *cauzând astfel Primăriei mun. XXXXX daune materiale în proporții deosebit de mari în sumă de 1 290 063,44 lei*”.

Așadar, ținând cont de cele menționate mai sus, Colegiul penal lărgit conchide că, instanțele ierarhic inferioare nu au pătruns în esența problemei și incorect au dispus ca asupra despăgubirilor convenite să se pronunțe instanța civilă.

De asemenea, o altă eroare comisă de instanțele ierarhic inferioare constatată de către instanța supremă este faptul că, instanța de fond eronat încetează procesul penal privind învinuirea lui Banahovschi Mihail de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, or, instanța în acest caz urma să libereze inculpatul de pedeapsă penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală în temeiul art. 60 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit reamintește că, potrivit dispoziției art. 60. „*Prescripția tragerii la răspundere penală*”, persoana va fi liberată de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele prevăzute de legea penală indicate la alin. (1) al articolului sus menționat.

Conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, și anume, ținând cont de faptul că art. 285 Cod de procedură penală prevede că, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct.4)–9) din prezentul cod, intervenirea termenului de prescripție fiind prevăzut la pct. 4) al art. 275 Cod de procedură penală.

Având în vedere că erorile de drept invocate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

Totodată, în bază prevederilor art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului. La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel și recurs, și în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 al Codului de procedură penală și art. 6 al Convenției Europene.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursul ordinar declarat de către procurorul în oficiul Nord al Procuraturii Anticorupție Pripa Ion, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 martie 2020, în cauza penală, în privința lui *Banahovschi Mihail XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac. Pronunțată integral la **22 decembrie 2020**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Victor Burduh

Galina Stratulat